forenet på en sådan måde, at de under hensyn til de gængse tekniske muligheder i elektronikindustrien på importtidspunktet ikke kan adskilles, medmindre der tages metoder i anvendelse, hvis pris ikke står i rimeligt forhold til modulets værdi.

Touffait Mackenzie Stuart Everling

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 19. november 1981.

A. Van Houtte
Justitssekretær

A. Touffait
Formand for tredje afdeling

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT F. CAPOTORTI FREMSAT DEN 8. OKTOBER 1981 [1]

Høje Domstol.

1. Denne præjudicielle sag drejer sig om fortolkningen af en række punkter i bestemmelse 5, B, til kapitel 85 i den fælles toldtarif, vedrørende elektroniske mikrokredsløb (kredsløbsblokke og integrerede kredsløb). Bestemmelsen har til formål at lette anvendelsen af tariffens pos. 85.21 D, som omfatter elektroniske mikrokredsløb.

Jeg skal kort sammenfatte sagens faktum.

I tiden 1971 til 1973 og herefter i 1977 indførte virksomheden Analog Devices i München til Forbundsrepublikken Tyskland en række moduler (elektroniske kredsløb), som var beregnet til automatiske databehandlingsanlæg og andre apparater. De tyske toldmyndigheder besluttede efter en fornyet prøvelse af den tarifering, som var foretaget på tidspunktet for de enkelte indførsler, at henføre de i 1971 indførte varer under pos. 85.21 C i den dagældende fælles toldtarif, som vedrørte »transistorer og lignende monterede halvlederkomponenter«, og at henføre de senere impor-

1 — Oversat fra italiensk

terede varer under pos. 85.21 D i den fælles toldtarif i den siden 1. januar 1972 gældende affattelse.

Importøren, som ikke fandt denne tarifering korrekt, indgav administrativ klage over toldmyndighedernes afgørelse, men klagen blev afvist. Importøren rejste herefter sag ved Finanzgericht München. Denne retsinstans besluttede ved kendelse af 10. april 1980 at udsætte sagen og forelægge Domstolen en række spørgsmål, som alle vedrører fortolkningen af bestemmelse 5, B, til kapitel 85 i den fælles toldtarif.

2. Jeg vil først gennemgå de bestemmelser i tariffen, som er af umiddelbar interesse for den foreliggende sag.

Pos. 85.21 i den fælles toldtarif som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 1/72 af 20. december 1971 omfatter under litra D »dioder, transistorer og lignende halvlederkomponenter« samt — og det af det punkt, som er af interesse — »elektroniske mikrokredsløb«. For de varer, som er omfattet af denne position, er der fastsat en noget højere afgiftssats. Bestemmelse 5 til kapitel 85 (kapitlet bærer overskriften »elektriske maskiner og apparater samt elektrisk materiel«) fastsætter i litra B, hvilke genstande, som skal anses for »elektroniske mikrokredsløb«. Der findes tre kategorier. Den første, som findes under litra a), omfatter kredsløbsblokke, bestående af diskrete »miniaturekomponenter, som er kombineret og indbyrdes forbundet«. I den anden, som hedder litra b), findes integrerede monolitiske kredsløb, som er betegnet som kredsløbselementer, der hovedsagelig er fremstillet i massen og på overfladen af et halvledermateriale, og som »udgør en uadskillelig enhed«. Endelig omfatter den tredje gruppe, som findes under litra c), integrerede hybride kredsløb, dvs. kredsløb, hvori elementerne er kombineret praktisk taget uadskilleligt på et enkelt isolerende underlag og fremstillet ved forskellige teknikker, og som eventuelt kunne indeholde diskrete miniaturekomponenter.

3. Det første spørgsmål fra Finanzgericht München vedrører begrebet »diskrete miniaturekomponenter«, som er anvendt to steder i bestemmelse 5, B, nærmere bestemt under litra a) og under litra c), sidste punktum. I forelæggelseskendelsen er det nærmere anført, hvad den tyske domstol ønsker at vide om begrebet diskrete komponenter, nemlig om begrebet alene omfatter sådanne komponenter, som er monteret enkeltvis (og er forsynede med elektriske tilslutninger), eller begrebet henviser til andre kriterier, og om det kun omfatter komponenter, der består af en enkelt elektrisk kredsløbskomponent, eller tillige omfatter kredsløb, der består af flere sådanne komponenter, såsom integrerede monolitiske kredsløb eller keramikplader med påtrykt modstandsnet.

I fagsproget anvendes udtrykket »compenente dicreto« [diskret komponent] (på fransk »composant discret«, på engelsk »discrete component« og på tysk »Einzelbauelement«) til at angive, at en enhed er del af en mere kompleks struktur, men har sin egen fysiske identitet. Det kan således i første omgang siges, at de diskrete komponenter i et bestemt modul (elektroniske kredsløb) er grundenheder, som anvendes til fremstilling af modulet.

Vedrørende fortolkningen af udtrykket »diskrete komponenter«, jf. den nævnte bestemmelse 5, B, er Kommissionens og sagsøgerens standpunkter klart forskellige. Sagsøgerens repræsentant har anført, at diskrete komponenter er enheder i det elektroniske kredsløb (nemlig dioder, transistorer, modstande, kondensatorer m.v.), som ikke alene er karakteriseret ved en egen fysisk identitet, men tillige ved, at de kun har én funktion. Modsat mener Kommissionen, at man ved diskret komponent må forstå ethvert kredsløbselement, som udgør en uadskillelig fysisk enhed. Disse fortolkninger fører til en forskellig besvarelse af den tyske domstols spørgsmål. Følges nemlig Kommissionens opfattelse, kan et integreret monolitisk kredsløb være element i et elektronisk kredsløb, da det udgør en fysisk enhed, og dette også i tilfælde af, at det består af forskellige elementer, og uafhængigt af, om det kun har én funktion. Følges modsat den af sagsøgeren i hovedsagen forfægtede opfattelse, er denne mulighed udelukket, idet et integreret monolitisk kredsløb ikke altid kun har én funktion, men kan have flere funktioner, og der henses herved navnlig til kredsløbenes anvendelighed i forskellige apparater.

Jeg skal straks sige, at jeg finder Kommissionens fortolkning mest overbevisende, og dette i første række fordi den er i overensstemmelse med de almindelige kriterier, som ligger til grund for den fælles toldtarif. Som bekendt er det en forudsætning for en korrekt anvendelse af tariffens positioner, at de af tariffen omfattede varer kan individualiseres på klart og objektivt grundlag. Dette giver toldmyndighederne mulighed for en hurtig gennemførelse af den nødvendige kontrol og giver samtidig importørerne en rimelig grad af retssikkerhed. Domstolen har for nylig bekræftet sidstnævnte opfattelse, idet den udtalte: »Retssikkerhedsprincippet kræver, at en ordning, der pålægger skatteborgeren byrder, er klar og utvetydig, for at han ikke skal være i tvivl om sine rettigheder og pligter, således at han kan handle derefter« (dom af 9. 7. 1981 i sag 169/80, *Administration des Douanes* mod *Gondrand og Garancini,* endnu utrykt, præmis 17). Hvis imidlertid tariferingen af elektroniske kredsløb skulle ske på grundlag af disses forskellige anvendelsesmuligheder, skulle toldmyndighederne yderligere tage hensyn til et vanskeligt vurderingskriterium ved afgørelsen af, hvilken position, der skal finde anvendelse. Dette ville blot vanskeliggøre den nødvendige administrative kontrol.

Dette argument finder støtte i bestemmelse 5, sidste afsnit, hvori det hedder: »Ved tariferingen af varer, som er nævnt i denne bestemmelse, skal pos. 85.21 foretrækkes for en hvilken som helst anden position i nomenklaturen, som kan omfatte varerne, f.eks. på grundlag af deres funktion«. Dette indebærer, at det funktionelle aspekt ikke har betydning for tariferingen, i hvert fald ikke for så vidt angår de varer, som er omfattet af pos. 85.21.

En yderligere bekræftelse af den fortolkning, som jeg finder rigtig, kan findes i de forklarende bemærkninger til den nomenklatur, som er udarbejdet af det ved Bruxelles-konventionen nedsatte Toldsamarbejdsråd. I denne forbindelse bemærkes først, at disse bemærkninger

kan finde anvendelse ved fortolkningen af den fælles toldtarif, men inden for bestemte grænser. Domstolen har i denne forbindelse udtalt: »... disse bemærkninger og udtalelser [fra Toldsamarbejdsrådet] [er] et nyttigt middel til at sikre, at den fælles ydre toldtarif fortolkes og anvendes på samme måde ved alle fællesmarkedets grænser, så længe Fællesskabet endnu ikke har udstedt Forklarende Bemærkninger til positionerne i den fælles toldtarif« (dom af 8. 12. 1970 i sag 14/70, *Bakels,* Sml. 1970, s. 191, præmis 10). Når Fællesskabet altså — som i den foreliggende sag — har udstedt Forklarende Bemærkninger, har Toldsamarbejdsrådets bemærkninger nødvendigvis mindre betydning end i de tilfælde, hvor fællesskabsbemærkninger overhovedet ikke foreligger, og i hvert fald har fællesskabsbemærkningerne forrang. Når dette er sagt, bemærkes, at det i bemærkningen til afsnit XVI, kapitel 85, F, andet afsnit hedder: »mikrokredsløb forekommer i to grupper efter fremstillingsprocessen: kredsløbsblokke og integrerede kredsløb«. Udtrykket »efter fremstillingsprocessen« — som klart indeholder en henvisning til fabrikationsmåden — lader forstå, at inddelingen af mikrokredsløb i grupper er sket efter materielle kriterier. Efter min opfattelse kan det ikke i dette tilfælde betvivles, at det er berettiget at tage hensyn til bemærkningerne til Toldsamarbejds-Nomenklaturen ved fortolkningen af den fælles toldtarif, idet opdelingen i bestemmelse 5, B, af elektroniske mikrokredsløb i kredsløbsblokke og integrerede kredsløb er en uændret gengivelse af den inddeling, som findes i Toldsamarbejdsrådets tarifering.

Der foreligger mere end ét argument, som taler for Kommissionens opfattelse, hvorefter de (monolitiske og hybride) kredsløb, som er »integrerede« og således udgør et uadskilleligt fysisk hele, er omfattet af begrebet »diskrete komponenter«, og derfor kan være en del af en kredsløbsblok, således som dette begreb er defineret i litra a) i bestemmelse 5, B.

Heroverfor har sagsøgeren i hovedsagen anført et argument, som er udledt af sammenhængen i den nævnte bestemmelse 5, B, i den fælles toldtarif. Under punkt c, hvori det hedder, at integrerede hybride kredsløb også kan omfatte elementer fremstillet ved halvlederteknik, nævnes bl.a. integrerede monolitiske kredsløb. Det skulle heraf kunne udledes, at integrerede monolitiske kredsløb i mangel af en tilsvarende udtrykkelig bestemmelse ikke kan være diskrete elementer i de kredsløbsblokke, som er nævnt i bestemmelsens litra a). Jeg mener imidlertid ikke, at en så marginal detalje i teksten kan have betydning for fortolkningen. Det er tilstrækkeligt at henvise til, at det i definitionen af kredsløbsblokke i litra a) alene hedder, at disse består af diskrete, aktive eller både aktive og passive komponenter, men at disse komponenter imidlertid ikke er anført, således som dette er tilfældet ved det efterfølgende litra c) — om end dette alene er sket i parentes og som eksempel — vedrørende elementerne i integrerede

hybride kredsløb. Ordlyden er således efter min opfattelse ikke til hinder for, at det kan udledes, at et monolitisk integreret kredsløb kan anses for en diskret komponent i en kredsløbsblok.

Sagsøgeren har herudover påberåbt sig bemærkningerne til Toldsamarbejdsrådet-Nomenklaturen. De diskrete komponenter (»dioder, transistorer, kondensatorer, induktionsspoler, modstande«) er nævnt i afsnit XVI, kapitel 85, F, I (kredsløbsblokke) nr. 1, men heriblandt er ikke nævnt integrerede kredsløb, hverken monolitiske eller hybride. Af denne udeladelse vil man udlede, at integrerede kredsløb ikke kan henregnes under diskrete komponenter. Jeg finder argumentet af ringe vægt i forbindelse med fastlæggelsen af begrebet diskrete komponenter. Opmærksomheden må nemlig rettes mod det forhold, at opregningen i det nævnte afsnit ikke vedrører diskrete komponenter i almindelighed, men findes i nr. 1, der alene vedrører en særlig art moduler (»cordwood« — eller »fagot«-moduler).

Det sagsøgende selskab har også henvist til bemærkningerne til Toldsamarbejdsrådet-Nomenklaturen i en anden forbindelse. Sagsøgeren har henvist til, at der findes en undtagelse i afsnit XVI, kapitel 85, F II, 2), fjerde afsnit, hvorefter elektroniske mikrokredsløb ikke omfatter »kombinationer, som er fremstillet ved at sammensætte et elektronisk mikrokredsløb med andre komponenter eller andre mikrokredsløb af samme eller anden type, bortset fra integrerede hybride kredsløb«, som er samlet i praktisk taget uadskillelige kombinationer. Ifølge sagsøgerens opfattelse indebærer indføjelsen af et integreret kredsløb som komponent i en kredsløbsblok, at der opstår en »kombination« af den art, som er anført i den netop nævnte tekst. En sådan kombination kan derfor ikke anses for at være en kredsløbsblok bestående af diskrete komponenter. Lader man bemærkningen i Toldsamarbejdsrådet-Nomenklaturen vedrørende dette punkt finde anvendelse ved fortolkningen af begrebet elektroniske mikrokredsløb i den fælles toldtarifs pos. 85.21 D, må man nå til den konklusion, at en kredsløbsblok, til hvis komponenter hører et integreret kredsløb, ikke kan henføres under den ovennævnte position som et elektronisk mikrokredsløb.

Også dette argument giver anledning til kritik. Jeg skal nævne, at den undtagelse, der er tale om i bemærkningen til Toldsamarbejdsrådet-Nomenklaturen, kun gælder for kombinationer, som udgør en komplet maskine eller apparat, eller enkelte dele af en maskine. Femte afsnit under litra F) bestemmer nemlig, at kombinationer, som ikke kan defineres som elektroniske mikrokredsløb, skal tariferes som maskiner eller dele af maskiner. Der er således her til forskel fra elektroniske mikrokredsløb tale om genstande, som i det væsentlige individualiseres fra et funktionelt synspunkt. Vi har set, at det i bestemmelse 5, sidste afsnit, i den fælles toldtarif bestemmes, at pos. 85.21 skal foretrækkes for en hvilken som helst anden position i nomenklaturen, som kan omfatte samme varer, hvis disses funktion lægges til grund. Og det er min opfattelse, at dette forrangsprincip på grund af sin almene karakter inden for den fælles toldtarifs område også må gælde for de kombinationer, som ikke kan tariferes som

mikrokredsløb, hvis bemærkningerne (afsnit XVI, kapitel 85, F, II, nr. 2), fjerde afsnit), lægges til grund. Med andre ord giver den forrangsregel, som er fastlagt i fællesskabsbestemmelsen, ikke mulighed for at tage hensyn til den opfattelse vedrørende »kombinationer«, som fremgår af bemærkningerne til Toldsamarbejdsrådet-Nomenklaturen, da disse tillægger de pågældende varers funktion betydning.

4. Jeg har allerede nævnt, at den forelæggende rets første spørgsmål drejer sig om begrebet diskrete *miniature*komponenter. Det må herefter undersøges, hvorledes kravet om, at der skal foreligge en miniaturekomponent, således som dette udtrykkeligt er anført i litra a) og i litra c) i bestemmelse 5, B, skal fortolkes. I denne forbindelse ønsker retten navnlig oplyst, om miniaturisering alene indebærer formindskelse af de enkelte komponenter eller tillige vedrører montering af komponenterne med en vis tæthed, om formindskelsen og tætheden skal fastlægges ud fra absolutte værdier, og endelig om den miniaturiseringsgrad, der er almindelig i den elektroniske industri, har betydning i denne forbindelse.

Jeg skal i første række bemærke, at bestemmelse 5, B, ved kravet om miniaturisering henviser til diskrete komponenter. Der må herudover henses til, at der, når der i bestemmelsen i overskriften til afsnit B tales om elektroniske mikrokredsløb og i litra a) tales om kredsløbsblokke, herved stiltiende henvises til det nævnte krav, men i forbindelse med kredsløbet som helhed.

Vedrørende den betydning, som må tillægges miniaturiseringen, er sagsøgeren i hovedsagen og Kommissionen enige om, at der er tale om et relativt begreb, som knytter sig til det tekniske udviklingstrin på det tidspunkt, hvor indførslen finder sted. Jeg finder denne opfattelse rimelig og velbegrundet. Det ville nemlig være inkonsekvent at bedømme miniaturiseringen efter absolutte værdier, når henses til den hastighed, hvormed de tekniske fremskridt finder sted, navnlig på elektronikområdet. Parterne er imidlertid uenige om, hvilken målestok der skal lægges til grund ved afgørelsen af, om en komponent er en miniaturekomponent. Sagsøgerens repræsentant har anført, at størrelsen af de almindeligt fremstillede komponenter af samme art på tidspunktet for indførslen må lægges til grund. I henhold til dette kriterium kan man anse de komponenter, som er mindre end gennemsnittet for produktionen på området, for miniaturekomponenter. Kommissionen har herimod anført, at der kun kan lægges vægt på, at komponenterne er fremstillet i overensstemmelse med den på fremstillingstidspunktet herskende tendens til at konstruere komponenterne så små som muligt set i forhold til de tekniske muligheder.

Jeg mener, at sidstnævnte løsning bør foretrækkes. Der må nemlig tages hensyn til — således som det også fremgik af det af de sagkyndige i det forberedende retsmøde anførte — at fremstillingen af stadig mindre komponenter er en almindelig tendens inden for området for elektroniske kredsløb. Hvis man nemlig lagde gennemsnittet for produktionen på indførselstidspunktet til grund, ville det formentlig være særdeles vanskeligt at udpege elektroniske kredsløb, som er mindre end gennemsnittet, hvorfor anvendelsen af den nævnte position i

tariffen ville antage karakter af en undtagelse. Jeg mener derfor, at Kommissionens fortolkningsforslag er mest konsekvent og i overensstemmelse med toldtariffens funktion, idet det har den fordel, at det tager hensyn til miniaturebegrebets relative karakter, men samtidig giver den position i tariffen, hvortil de elektroniske mikrokredsløb hører, et tilstrækkeligt anvendelsesområde.

Med hensyn til den betydning, som må tillægges påsætningen af de forskellige komponenter med en bestemt tæthed, er der åbenbart tale om et krav, som omfatter kredsløbet i sin helhed. Det må herefter lægges til grund, at der tillige med de enkelte komponenters formindskelsesgrad må tages hensyn til tæthedsgraden. De generelle bemærkninger, som jeg har fremsat vedrørende miniaturebegrebet, gælder også på dette område. Også tætheden har herefter, ligesom komponenternes størrelse, en relativ karakter og må således bestemmes under hensyn til det tekniske udviklingstrin, som forelå på tidspunktet for indførslen.

5. Spørgsmål to vedrører udtrykkene i bestemmelse 5, B, litra a), som henviser til kredsløbsblokke (»af typerne støbte moduler ... etc.«) og til diskrete komponenter, (»som er kombineret ...«). Der er her i det væsentlige tale om den teknik, hvorved de forskellige dele sammensættes til et elektronisk mikrokredsløb. Den tyske domstol ønsker i første række oplyst, hvad der skal forstås ved støbte moduler. Om der herved kun skal forstås en fremstillingsmetode, hvorved de enkelte komponenter indstøbes i et modul og forbindes elektrisk, eller om udtrykket også omfatter fremstillingsmetoder, hvorved komponenterne monteres på en plade med et trykt kredsløb og kredsløbet derefter indsættes i en kasse? Forelæggelseskendelsen rejser i øvrigt spørgsmålet om, hvilken betydning der kan tillæges komponenternes dimensioner, den måde, hvorpå de er påsat bærepladen, den måde, hvorpå kredsløbet er indbygget og komponenterne er indbyrdes forbundet.

Ifølge sagsøgerens opfattelse henviser udtrykket »støbt modul« alene til moduler støbt ved en særlig såkaldt »simi-modul-teknik«. Ved denne teknik indstøbes modulets elementer i harpiks i en form. Efterfølgende fjernes formen og modulets flader afslibes, indtil forbindelsesbenene ligger frit. Ved at overtrække lederne med kobber og ved ætsning fremkommer den elektriske forbindelse. Begrebet »støbte moduler« omfatter derimod ikke moduler, som består af kredsløb, der er påsat støtteplader, heller ikke i tilfælde af, at de efter at være blevet forbundet indsættes i en kasse med harpiks. Kommissionen har heroverfor anført, at de moduler, som er fremstillet på det to nævnte måder, er omfattet af begrebet støbte moduler. Jeg finder sidstnævnte opfattelse mest overbevisende.

I bemærkningerne til Toldsamarbejdsrådet-Nomenklaturen (afsnit XVI, kapitel 85, F, I, litra 2)), er det forklaret, hvad der skal forstås ved støbte moduler, og jeg finder, at man i mangel af en herfra afvigende angivelse i bestemmelserne til den fælles toldtarif kan henvise til bemærkningerne til Toldsamarbejdsrådet-Nomenklaturen som et gyldigt fortolkningsbidrag. Heri defineres »støb-

te moduler« som moduler, hvori »komponenterne er indstøbt i en blok (terning, parallelepipedum, halvkugle etc.), der almindeligvis er af plast«. Denne definition passer både på simi-modulteknikken, som er karakteristisk ved, at harpiksmassen ikke alene anvendes som beskyttelsesmateriale, men også som støtte for de enkelte dele, og på den teknik, hvorefter et mikrokredsløb, som allerede er dannet på en støtteplade, indsættes i en beholder med harpiks.

De to former for teknik har det til fælles, at modulet ikke kan adskilles efter indføjelsen. Dette kendetegn genfinder vi ved de to andre former for moduler, som er nævnt i litra a) i bestemmelse 5, B, nemlig fagot-moduler og mikromoduler, som også er defineret i de Forklarende Bemærkninger til Toldsamarbejdsrådet-Nomenklaturen. Det må tilføjes, at den fortolkning, som Kommissionen har foreslået, er i bedst overensstemmelse med de retssikkerhedskrav, jeg allerede har fremhævet, idet den giver toldmyndighederne mulighed for at identificere varerne med henblik på tariferingen på grundlag af objektive, let konstaterbare omstændigheder.

Vedrørende den betydning, som må tillægges udtrykket »etc.«, er det min opfattelse, at det væsentligste holdepunkt ved bedømmelsen af spørgsmålet, om en kredsløbsblok er fremstillet på lignende måde som de i teksten opregnede moduler, er at komponenterne ikke kan udskilles fra kredsløbsblokken. Vi har allerede set, at dette kriterium er fælles for de tre former for mikrokredsløb, som udtrykkeligt er nævnt i bestemmelsen.

Jeg finder det derfor rimeligt, om der tillægges dette kriterium betydning ved fastlæggelsen af udtrykket »etc.«. Man må naturligvis nå til enighed om begrebet uadskillelig. Jeg finder det ikke korrekt, at begrebet begrænses til uadskillelig i snæver teknisk forstand. Nogle kredsløbsblokke kan nemlig teoretisk set repareres, idet beskadigede komponenter fjernes og udskiftes. Der er imidlertid her tale om særdeles bekostelige processer, som kræver specialiseret personale og således er økonomisk urentable, idet udskiftning af hele modulet ville gå hurtigere og være mindre bekostelig. Det er derfor min opfattelse, at man snarere må lægge økonomiske hensigtsmæssighedsbetragtninger til grund ved afgørelsen af, om et modul er uadskilleligt og således er omfattet af den i sagen omhandlede position. Ifølge dette kriterium kan også moduler, der af beskyttelsesmæssige grunde er indbygget i en kunststofkasse, være kredsløbsblokke »af lignende art« med henblik på tariferingen. Det er i denne forbindelse tilstrækkeligt, at adskillelsen af enkelte komponenter er uhensigtsmæssig fra et økonomisk synspunkt.

Til slut vedrørende udtrykket »som er kombineret«, som under det nævnte litra anvendes som en henvisning til de diskrete komponenter, der udgør kredsløbsblokke, finder jeg det ikke korrekt at tillægge adjektivet »accoppiati« (réunis) [kombineret] selvstændig betydning, uden at tage hensyn til det sidestillede adjektiv »collegati« (connectés) [indbyrdes forbundet]. Begge adjektiver tager sigte på at give udtryk for en teknisk fremgangsmåde, hvorved der gennem anvendelsen af enkelte komponenter dannes et hele. På denne måde bekræftes kriteriet uadskillelighed, som jeg har anset for at være betegnende for kredsløbsblokke.

6. Det tredje spørgsmål vedrører integrerede hybride kredsløb, som er omhandlet i litra c) i bestemmelse 5, B, og nærmere bestemt udtrykket: »hvori ... elementer — ... andre fremstillet ved halvlederteknik — er kombineret praktisk taget uadskillelig ...«. I denne forbindelse har den forelæggende ret først rejst tvivl om, hvorvidt de elementer, som er fremstillet ved halvlederteknik, hovedsagelig skal bestå af ikke-diskrete komponenter, eller om hybride kredsløb, ved siden af passive komponenter, der er fremstillet ved tyk- eller tyndfilmteknik, også udelukkende kan bestå af diskrete (enkelt-) komponenter.

Jeg skal bemærke, at integrerede hybride kredsløb er karakteristiske ved, at de passive komponenter er pådampet støttepladen ved tynd- eller tykfilmteknik. Denne særlige teknik kræver, at der som støtteplade for de enkelte komponenter anvendes glas, keramik eller et andet materiale med tilsvarende egenskaber. Vedrørende de aktive komponenter (dioder, transistorer, integrerede monolitiske kredsløb) bestemmes det blot generelt i bestemmelse 5, B, at disse skal være fremstillet ved halvlederteknik. I samme bestemmelse anføres det under litra c), sidste punktum, at de pågældende kredsløb »[endvidere] kan ... indeholde diskrete miniaturekomponenter«. Da denne sætning giver mulighed for anvendelsen af diskrete komponenter uden nogen form for begrænsning, er det min opfattelse, at disse komponenter kan anvendes som halvledere og at de pågældende kredsløb (bortset fra naturligvis de passive komponenter, som er fastgjort til glas eller keramik) også udelukkende kan indeholde diskrete komponenter.

Den tyske ret har herefter udtrykt tvivl vedrørende kredsløbselementernes uadskillelige forbindelse. Opstår denne ved elektrisk forbindelse eller er en kasse, som omslutter kredsløbet, tilstrækkelig? Og skal forbindelsen være så fast, at den ikke kan afbrydes uden ødelæggelse af komponenterne, eller er det tilstrækkeligt, at kassen ødelægges ved adskillelsen af de enkelte elementer? Og gælder endelig kravet om uadskillelighed i forbindelse også for de enkelte komponenter i hybride kredsløb? Disse problemers yderst minutiøse og tekniske karakter vanskeliggør forståelsen af deres retlige betydning. Det bemærkes imidlertid, at der vedrørende de passive komponenter foreligger et logisk argument, som gør svaret nærliggende: da disse komponenter i de integrerede hybride kredsløb er sammensat således, at de sammen med glas- eller keramikpladen udgør et hele, kan de ikke adskilles fra støttepladen uden at blive beskadiget. For så vidt angår de passive komponenter består uadskilleligheden følgelig deri, at de ikke fysisk kan adskilles fra det samlede hele. De øvrige komponenter (dioder, transistorer, integrerede monolitiske kredsløb) er derimod blot påloddet printpladen, således at de i hvert fald principielt kan frigøres herfra, uden at de beskadiges og uden at støttepladen ødelægges. Det er korrekt, at også disse komponenter, som er fremstillet ved halvlederteknik, ofte beskyttes af et harpiksovertræk, således at udskillelsen af et element, som medfører ødelæggelse af dette beskyttelseslag, kan medføre skade på det modul, der anses for en fysisk helhed.

Som konklusion er det min opfattelse, at en tilfredsstillende samlet løsning må tage udgangspunkt i det samme uadskillelighedsbegreb, som jeg har beskrevet vedrørende litra a) i bestemmelse 5, B.

Lægges denne opfattelse til grund, kan det fastslås, at uadskilleligheden af de enkelte elementer i et integreret hybridt kredsløb foreligger, når adskillelsen af de enkelte dele ikke er mulig uden, at det samlede heles fysiske enhed ødelægges, og når adskillelsen er uhensigtsmæssig fra et økonomisk synspunkt.

7. Sammenfattende skal jeg foreslå Domstolen at besvare de af Finanzgericht München ved kendelse af 10. april 1980 forelagte spørgsmål derhen, at bestemmelse 5, B, i kapitel 85 i den fælles toldtarif skal fortolkes således:

1. Udtrykket »diskrete komponenter« i litra a) og litra c) henviser til enhver komponent i en kredsløbsblok, som udgør en uadskillelig fysisk enhed. Integrerede mikrokredsløb, både monolitiske og hybride, jf. litra b) og c), kan udgøre diskrete komponenter i en kredsløbsblok, da de er et uadskilleligt eller praktisk taget uadskilleligt hele.

2. Miniaturiseringskravet i litra a) og litra c) vedrørende diskrete komponenter skal fastlægges i forhold til det tekniske udviklingstrin på indførselstidspunktet. Herefter må de komponenter anses for miniaturekomponenter, som er fremstillet i overensstemmelse med den tendens til at fremstille komponenter så små som muligt, og som er påsat med en sådan tæthed, som er i overensstemmelse med det tekniske stade, som herskede på indførselstidspunktet.

3. Udtrykket »støbte moduler« i litra a), angiver både kredsløbsblokke, som er fremstillet ved »simi-modul-teknik«, hvorved harpiksblokken anvendes som støtte og som beskyttelseslag for de forskellige komponenter, og den teknik, som består i, at et mikrokredsløb, som allerede er formet på en støtteplade indsættes i en beholder med harpiks eller et andet beskyttelsesmateriale. Udtrykket under litra a) »etc.« angiver et mikrokredsløb, som er fremstillet ved en anden teknik end »fagot«-moduler, støbte moduler og mikromoduler, men som ligesom de tre former for kredsløbsblokke er karakteristiske ved, at de udgør en fysisk enhed, som det af tekniske grunde er umuligt at adskille, eller som det af økonomiske grunde er uhensigtsmæssigt at adskille. Udtrykket »som er kombineret« angiver, at forbindelsen mellem de diskrete komponenter af en sådan karakter, at komponenterne er uadskillelige i den ovenfor nævnte forstand.

4. Integrerede hybride kredsløb som nævnt i litra c) kan fremstilles på den måde, at der også eller udelukkende anvendes diskrete miniaturekomponenter som halvledere. Udtrykket i litra c), »hvori ... er kombineret praktisk taget uadskilleligt på et enkelt isolerende underlag ...« betyder, at komponenterne er uadskillelige, hvis adskillelsen af de enkelte dele ikke kan ske uden at det samlede heles fysiske enhed ødelægges, eller hvis adskillelsen er uhensigtsmæssig fra et økonomisk synspunkt.